

การพัฒนาโมเดลผลการประกันคุณภาพการอุดมศึกษา
คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

นางสาวรุ่งอรุณ: สุเวชวัฒน์กุล

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยการศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2543

ISBN 974-13-0674-1

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

22 ก.ค. 2546

I 199691302

**A DEVELOPMENT OF THE QUALITY ASSURANCE PERFORMANCE MODEL
FOR HIGHER EDUCATION IN FACULTY OF EDUCATION UNDER THE
JURISDICTION OF THE MINISTRY OF UNIVERSITY AFFAIRS**

Miss Rung-a-run Suwetwattanakul

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Educational Research**

Department of Educational Research

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2000

ISBN 974-13-0674-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การพัฒนาโมเดลผลการประกันคุณภาพการอุดมศึกษา
คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย

โดย

นางสาวรุ่งอรุณ สุเวชวัฒนกุล

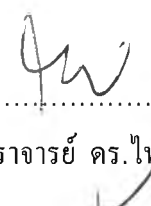
สาขาวิชา

วิจัยการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

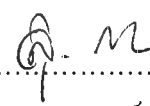
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา บวรกิติวงศ์

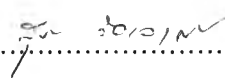
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

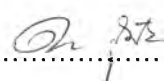

.....คณบดีคณะครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สินสาร์ตัน)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุวัฒนา สุวรรณเขตนิกม)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา บวรกิติวงศ์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ว่องวานิช)

.....กรรมการ
(อาจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ)

รุ่งอรุณ สุเวชวัฒนกุล : การพัฒนาโมเดลผลการประกันคุณภาพการอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์
สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย (A DEVELOPMENT OF THE QUALITY ASSURANCE PERFORMANCE
MODEL FOR HIGHER EDUCATION IN FACULTY OF EDUCATION UNDER THE JURISDICTION
OF THE MINISTRY OF UNIVERSITY AFFAIRS) อ.ที่ปรึกษา : ผศ. ดร. สุชาดา บวรกิตติวงศ์, 144 หน้า
ISBN 974-13-0674-1.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างและตรวจสอบโมเดลผลการประกันคุณภาพการอุดมศึกษา
คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ อาจารย์ที่สังกัด
คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ ในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ได้แก่ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา และมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 320 คน เครื่องมือที่ใช้ใน
การวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามการพัฒนาโมเดลผลการประกันคุณภาพการอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์
สถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ตรวจสอบโมเดลการวิจัยกับข้อมูลเชิงประจักษ์ด้วยโปรแกรมลิสเรล 8.12
ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

โมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของผลการประกันคุณภาพการอุดมศึกษาได้ร้อยละ 95
ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดล มีค่าไค-สแควร์เท่ากับ 37 ที่องศาอิสระเท่ากับ 29.57 ; $p = 0.803$
ค่า GFI = 0.985 ; ค่า AGFI = 0.978 ; ค่า RMR = 0.13 ตัวแปรที่มีค่าอิทธิพลรวมส่งผลต่อผลการประกันคุณภาพ
การอุดมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญ เรียงจากมากไปน้อย คือ ระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษา
การบริหารจัดการ การเรียนการสอน การวิจัย การเงินและงบประมาณ การพัฒนานิสิต การบริการวิชาการแก่
สังคม ปรัชญา ปณิธาน วัตถุประสงค์ และแผนงาน และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ตามลำดับ โดยส่งผลต่อ
ผลการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ ปริมาณบัณฑิต ความมีชื่อเสียงของคณะ คุณภาพงานวิจัย คุณภาพ
งานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม ปริมาณงานบริการวิชาการแก่สังคม ปริมาณงานทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
คุณภาพบัณฑิต คุณภาพงานบริการวิชาการแก่สังคม และปริมาณงานวิจัย

ภาควิชา.....วิจัยการศึกษา .....

สาขาวิชา.....วิจัยการศึกษา.....

ปีการศึกษา.....2543.....

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

##4083756627 : MAJOR EDUCATIONAL RESEARCH

KEYWORD : QUALITY ASSURANCE

RUNG-A-RUN SUWETWATTANAKUL : A DEVELOPMENT OF THE QUALITY ASSURANCE PERFORMANCE MODEL FOR HIGHER EDUCATION IN FACULTY OF EDUCATION UNDER THE JURISDICTION OF THE MINISTRY OF UNIVERSITY AFFAIRS. THESIS ADVISOR : ASSIS. PROF. SUCHADA BOWARNKITIWONG, Ph.D. 144 pp. ISBN 974-13-0674-1 .

The purpose of this research was to develop the result of quality assurance model for higher education in faculty of education under the jurisdiction of the Ministry of University Affairs. The samples consisted of 320 administrators, faculty members of Faculties of Education from 4 universities : Kasetsart University, Chulalongkron University, Burapha University and Srinakharinwirot University. The research instrument was the questionnaire. The model was validated by LISREL version 8.12. Results of this study were as follows:

The model could explain the variance of quality assurance result about 95 percent. Model validation of the best fitted model provided the chi-square goodness-of-fit test of 37 ; df = 29.57 ; p = 0.803 GFI = 0.985 ; AGFI = 0.978 and RMR = 0.13. Variables that have the highest total effect on quality assurance performance was stress followed by quality assurance and enhancement, administration and management, teaching and learning, research, finance and budget, student support, public service, philosophy mission objective and planing and culture preservative, respectively. The highest total effect on quality assurance performance was student's quantity, Popularity's faculty, Research's quality, culture preservative's quality, public service's quantity, culture preservative's quantity student's quality, public service's quality and research's quantity.

Department.....Educational Research....

Field of study.....Educational Research....

Academic year.....2000.....

Student's signature.....*[Handwritten Signature]*.....

Advisor's signature.....*[Handwritten Signature]*.....

Co-advisor's signature.....*[Handwritten Signature]*.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ด้วยความเมตตากรุณาอย่างยิ่งจาก ศ. ดร.อุทุมพร จามรมาน ที่กรุณาแนะนำหัวข้อวิทยานิพนธ์และให้คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์ ผศ. ดร. สุชาดา บวรกิติวงศ์ และ รศ. ดร. สุวิมล ว่องวานิช ที่ให้คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่อง ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณท่านทั้งสามไว้ ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาวิจัยการศึกษาทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี โดยเฉพาะรองศาสตราจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ ปิทยานนท์ อาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการที่กรุณาดูแลเอาใจใส่ระหว่างการศึกษาค้นคว้าด้วยดีเสมอมา

ขอขอบพระคุณกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยทุกท่าน โดยเฉพาะอาจารย์รุ่งฟ้า กิติญาณุตม์ศักดิ์ ที่คอยให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ รวมทั้งขอขอบคุณบัณฑิตวิทยาลัยและทบวงมหาวิทยาลัยที่ให้ทุนอุดหนุนในการทำวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณกัลยาณมิตรทุกท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณอนุภาพ ธงภักดี คุณลลิตา จันทรแก้ง และ คุณเอกภพ ยานะวิมุติ ที่คอยเป็นกำลังใจและให้ความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา รวมถึงเพื่อน ๆ นิสิตภาควิชาวิจัยทุกท่านที่ไม่ได้เอ่ยนาม

ท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่สุดี ลิมพะพันธ์ คุณพ่อสุพจน์ สุเวชวัฒนกุล และคุณ โชกชัย สุเวชวัฒนกุล ที่คอยสนับสนุนและคอยเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยจนสำเร็จการศึกษาในขั้นนี้

รุ่งอรุณ สุเวชวัฒนกุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาวิจัย.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
สมมติฐานการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	5
นิยามคำศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
ตอนที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการอุดมศึกษา.....	6
ตอนที่ 2 บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพ การอุดมศึกษา.....	15
ตอนที่ 3 สรุปผลการสังเคราะห์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผลการประกันคุณภาพ การอุดมศึกษา.....	54
ตอนที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับโมเดลลิสเรล.....	62
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	71
ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง.....	71
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	72
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	74
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	75

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น.....	77
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	96
5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	100
สรุปผลการวิจัย.....	100
อภิปรายผลการวิจัย.....	103
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้.....	109
ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป.....	110
รายการอ้างอิง.....	111
ภาคผนวก.....	115
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	116
ภาคผนวก ข ผลการศึกษาสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย.....	122
ภาคผนวก ค ผลการตรวจสอบความตรงของ โมเดล.....	126
ภาคผนวก ง คำตั้งการวิเคราะห์โมเดล.....	136
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	144

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	สรุปผลสังเคราะห์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผลการประกันคุณภาพการอุดมศึกษา...	55
3.1	จำนวนกลุ่มประชากร จำแนกตามมหาวิทยาลัย.....	71
3.2	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามมหาวิทยาลัย.....	72
3.3	โครงสร้างเนื้อหาและจำนวนข้อของแบบสอบถาม.....	72
3.4	ค่าความเที่ยงเชิงความสอดคล้องภายในของแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย.....	74
4.1	ภูมิหลังของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามมหาวิทยาลัยที่สังกัด.....	78
4.2	ค่าสถิติเบื้องต้นของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา โมเดลผลการประกันคุณภาพการอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์/ศึกษาศาสตร์ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย.....	83
4.3	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผลการประกันคุณภาพการศึกษา จำแนกตามตัวแปรผลการประกันคุณภาพการศึกษา.....	90
4.4	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ขององค์ประกอบของคุณภาพการศึกษา จำแนกตามตัวแปรผลการประกันคุณภาพการศึกษา.....	94
4.5	ค่าสถิติจากการวิเคราะห์โมเดลผลการประกันคุณภาพการอุดมศึกษา.....	98
4.6	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมดที่ใช้ในการวิเคราะห์โมเดลการวัด.....	124
4.7	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงที่ใช้ในการวิเคราะห์โมเดลสมการ โครงสร้าง.....	125

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
2.1	โมเดลความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างผลการประกันคุณภาพการอุดมศึกษา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	59
2.2	โมเดลอิสระ.....	64
3.1	โมเดลความสัมพันธ์เชิงโครงสร้างผลการประกันคุณภาพการอุดมศึกษา ที่ได้จากการปรับตัวแปรแฝงให้เป็นตัวแปรสังเกตได้ เพื่อใช้ใน การตรวจสอบโมเดล.....	76
4.1	ผลการวิเคราะห์โมเดลผลการประกันคุณภาพการอุดมศึกษา.....	97